

Divi Thomae Aqvinatis Doctoris Angelici Opera Omnia

Summa diligentia ad exemplar Romanæ Impreßionis restituta

Complectens Tertiam Partem Summæ Theologiæ. Cum Commentariis
Reuerendiss. D. Thomæ de Vio Caietani Cardinalis S. Sixti, Et Opvcvlis
Eivsdem In tres Tomos distinctis

Thomas <von Aquin, Heiliger>

Venetiis, 1593

6. Vtrum baptizati baptismo Ioannis, essent postea baptizandi baptismo Christi.
-

[urn:nbn:de:hbz:466:1-72797](https://nbn-resolving.de/urn:nbn:de:hbz:466:1-72797)

QVAEST. XXXVIII.

Art. praece.

abaptismo, aut baptismo aliquid confert: sed a ba-
ptismo Ioannis nullus aliquid accipere poterat (quia
in eo gratia non conferrebat, ut dictum est *) nec
aliquis baptismo aliquid conferre poterat, nisi Christus,
qui tacu[m] mundissimam sua carnis aquas sanctifi-
cavit. ergo videtur, quod solus Christus baptismo
Ioannis debuerit baptizari.

¶ 3 Præterea, Si alij illo baptismo baptizabatur, hoc
non erat, nisi vt prepararentur ad baptismum Christi,
& sic cōueniens videbatur, quod sicut baptismus
Christi omnibus conferitur, & magnis & parvis, &
Gentilibus & Iudeis, ita etiam & baptismus Ioannis
conferretur: sed non legitur quod ab eo pueri ba-
ptizarentur, nec etiā Gentiles: dicitur enim Mar. 1.
quod egrediebantur ad illum Iraelitæ vniuersi, &
baptizabantur ab illo. ergo videtur quod solus Christus
a Ioanne debuerit baptizari.

SED CONTRA est, quod dicitur Luc. 3. Factum est,
cum baptizaretur omnis populus, & Iesu baptizato
& orante aperti sunt cœli.

RESPON. Dicendum, quod duplice de causa ope-
runtur alios a Christo baptizari baptismo Ioannis. Pri-
mò quidem, vt Augustin. * dicit super Ioan. quia si
solus Christus baptismo Ioannis baptizatus esset,
non defuissent qui dicerent, baptismu[m] Ioannis, quo
Christus est baptizatus, dignorem esse baptismo
Christi, quo alij baptizantur. Secundo, quia oportebat
per baptismum Ioannis alios ad baptismum
Christi preparari, sicut dictum est. *

AD PRIMVM ergo dicendum, q[uod] non propter
hoc solum fuit Ioannis baptismus institutus, vt Christus
baptizaretur, sed etiam propter alias causas, vt
dictum est. * Et tamen si ad hoc solum esset institutus,
vt Christus eo baptizaretur, oportebat predictum
inconveniens vitari, alij hoc baptismo baptizatis.

AD SECUNDVM dicendum, q[uod] alij qui ad baptismu[m]
Ioannis accederant, non poterant quidem baptis-
mo aliquid conferre, nec tamen a baptismo gratiam
accipiebant, sed solum poenitentia signum.

AD TERTIVM dicendum, quod quia ille baptismus
erat poenitentia, q[uod] pueris non conuenit, ideo ba-
ptismo illo pueri non baptizabantur. Conferre autem
genibus viam salutis, soli Christo reserabatur,
qui est expectatio gentium, vt dicitur Genes. penult.
sed & ipse Christus Apostolis inhibuit Gentilibus
Euangelium prædicare, ante passionem & resurrec-
tionem: unde multo minus conueniebat per Ioannem
Gentiles ad baptismum admitti.

**¶ Super Questionis
38. Articulum
tertium.**

TItulus clarus
est.

**¶ In corpore
vna conclusio: Ba-
ptismus Ioannis no-
debet cessare Chri-
sto baptizato. Pro-
batur quadrupliciter.**

**¶ In prima ratione
ex Chrysost. adverte-
te nouisse, quod si
Christo baptizato
Ioannes cessasset, pe-
tar potuerit, quod
tanta Christi excel-
lentia in baptismo
monstrata iniurisset
Ioannes, & cessando**

ARTICVLVS V.

**Vtrum baptismus Ioannis debuerit ce-
sare Christo baptizato.**

AD QUINTVM sic proceditur.
AVideſt, q[uod] baptizati baptismo
Ioannis, non fuerint baptizandi
baptismo Christi. Ioannes enim
non fuit minor Apostolis, cum de
eo scriptum sit Matt. 11. Inter na-
tos mulierum non surrexit maior
Ioanne Baptista: sed illi qui bapti-
zabantur ab Apostolis, non iterum
baptizabantur, sed solūmodo ad-
debat eis impositio mannum.
Dicitur enim Act. 8. quod aliqui
baptizati tantum erant a Philippo
in nomine Domini Iesu, tunc Apo-

ARTIC. V. ET VI.

¶ 2 Præter Aug. * dicit super Ioan.
baptizatus est Christus, & cessauit
Ioannis baptismus. ergo vide-
tur, q[uod] Ioannes post Christum ba-
ptizatum, nō debuerit baptizare.
¶ 3 Præter. Baptismus Ioannis erat
præparatorius ad baptismum Christi:
sed baptismus Christi incœpit
statim Christo baptizato: quia ta-
ctu sua[m] mudiissimam carnis vim re-
generantem contulit aquis, ut
Beda dicit. ergo videtur quod ba-
ptismus Ioannis cessauerit Christo
baptizato.

SED CONTRA est, quod di-
citur Ioan. 3. Q[uod] venit Iesu in Iu-
dam terram, & baptizabat: erat autem & Ioannes
baptizans: sed Christus non baptizauit, nisi postquam
fuit baptizatus. ergo videtur, q[uod] postquam Christus
fuit baptizatus, adhuc Ioannes baptizabat.

R E S P O N S U M Dicendum, quod baptismus Ioannis
cessare non debuit Christo baptizato. Primò quidem,
quia ut Chrysost. * dicit, si cessasset Ioannes baptiza-
re Christo baptizato, exilimaretur q[uod] zelo, vel ira
hoc faceret. Secundo, quia si cessasset a baptizando,
Christo baptizante, discipulos suos in maiore zelū
immisisset. Tertiò, quia persistens in baptizado, suos
auditores mittebat ad Christum. Quartò, quia (vt Be-
da dicit) adhuc permanebat umbra veteris legis, nec
debuit p[ro]cursor cessare, donec veritas manifestaretur.

AD PRIMVM ergo dicendum, q[uod] nondum Christus
erat plene manifestatus eo baptizato: & ideo
adhuc necessarium erat, quod Ioannes baptizaret.

AD SECUNDUM dicendum, quod baptizato Christo
cessauit baptismus Ioannis: non tamen statim,
sed eo in carcero. Vnde Chrysostom. * dicit super
Ioannem, æstimo propter hoc permittam esse mortem
Ioannis, & eo sublatu[m] de medio, Christum ma-
xime prædicare coepisse, ut omnis multitudinis affec-
tio ad Christum transiret, & non ultra his, quæ de
vitroque erant, sententijs scinderetur.

AD TERTIVM dicendum, quod baptismus Ioannis
præparatorius erat, non solum ad hoc, q[uod] Christus
baptizaretur, sed etiā ad hoc, quod alij ad Christi
baptismum accederent: quod nondum fuit im-
pletum Christo baptizato.

ARTICVLVS VI.

**Vtrum baptizati baptismo Ioannis,
essent postea baptismo Christi
baptizandi.**

AD SEXTVM sic proceditur.
KAD

**Videſt, q[uod] baptizati baptismo
Ioannis, non fuerint baptizandi
baptismo Christi. Ioannes enim
non fuit minor Apostolis, cum de
eo scriptum sit Matt. 11. Inter na-
tos mulierum non surrexit maior
Ioanne Baptista: sed illi qui bapti-
zabantur ab Apostolis, non iterum
baptizabantur, sed solūmodo ad-
debat eis impositio mannum.
Dicitur enim Act. 8. quod aliqui
baptizati tantum erant a Philippo
in nomine Domini Iesu, tunc Apo-**

**¶ Super Questionis
trięgeſimætāta Ar-
ticolum sextum.**

TItulus clarus.
¶ In corpore
duo sunt. Pri-
mò, recitat opini-
o Magistri fenten.
Secundo, respon-
detur quæſito. Op-
inio Magistri diſpu-
git duplice diſpu-
tationem baptizato-
rum a Ioanne (vt
pater in litera), &
quodam rebaptiza-
ndos baptismo Chri-
sti, & quodam non,
dicit.

**¶ Quod ad secundum
Auctor simpliciter
dicit, quod omnes
baptizati a Ioanne
baptizandi erant ba-
ptismo Christi, &
proprie-**

propterea pro vna stoli, scilicet Petrus, & Ioannes, A parte contentit. Magistro, pro alia contradicunt, & probat universalem dupliciter. Primum, ex parte effectus inseparabilis per fidem, spem, & charitatem, characteris, qui per Christi baptismum imprimuntur. Secundo, ex parte essentialis partis ipsius baptismissimae, deficitis, si Spes, Oia patient in litera. In responsione ad finem & tertium, aduerte quod de baptismis Christi materiali passione accepto Ioanne, & Apostolis, non habet clavis scriptura pars affirmativa sed ratione illa est, qd baptizati a Christo fuerint, ut Iohannes impleret de hinc fuit, ego a te debeo baptizari. & Apostoli baptizantes Christi baptismum, promoverunt baptizantes Augu. arg. ir. & bene. Nec aliquid appetat obstat: nisi verbi Christi dicitur: Iohannes baptizauit aqua, vos autem baptizabimini spiritu sancto. Sed reuerat, hoc non obstat: tibi qd hoc non excludit eos baptizatos esse baptismi Christi, licet de Iohannis baptismo in medio statu.

et nunc gain promptu ro e
temis ibi quare loannis bapti-
tis in foliis meminit
An. lib. 1. Chrysostom. qd. donu-
tus. Spiritus sanctus non di-
stinguit et tra-
pnum Christi qd fit in
aqua & spiritu. Ioh. 3.
sed cora baptismissu
Ioh. qd siebat foli
in aqua, pio Ioanne
tale distinguebat ba-
ptismum in spiritu in con-
tra baptismum in spiritu sancto. Matth. 3.

In ratione ad quatuor, dubito occurrit:
qd alius est loqui de
gra futura, & aliud
de Christo uenientio:
potius qd prelata
esse ex fide Christi
uenientur pater in sa-
cis illis, qui prece-
ferunt Christi aque-
tulitera autem p-
co-
de haber Christum
venit, & gratia fu-
turam incompta-
ergo videatur.

Ad hoc dicitur: qd litera est intelligenda iux-
ta subiecta materia,
de qua est ferme, l.
de sacramentis. Ex il-
la signe differet ab
Aug. posita inter sa-
cramenta noue & ve-
titi legis, qd nra pr-

imponebant manus super illos, & accipiebant Spiritum sanctum ergo videtur quod baptizati a Ioanne, non debuerint baptizari baptismo Christi.

¶ 2 Præterea. Apostoli fuerunt baptizati baptismio Ioannis: fuerunt enim quidam eorum discipuli Ioannis, ut patet Ioann. sed Apostoli non uidentur esse baptizati baptismio Christi: dicitur enim Ioan. 4. quod Iesu non baptizabat: sed discipuli eius. ergo videtur quod baptizati baptismio Ioannis, non erant baptizandi baptismo Christi.

¶ 3 Præterea. Minor est qui baptizatur, quam qui baptizat: sed ipse

Ioannes non legitur baptizatus baptismio Christi. ergo multo minus illi, quia Iohannes baptizabatur, indigebant baptismio Christi.

¶ 4 Præterea. Act. 19. dicitur, quod

Paulus inuenit quosdam de disci-
pulis, dixitque ad eos, si Spiritum
sanctum accepitis credentes? At illi dixerunt ad eum, Sed neque si

Spiritus sanctus est, audiuius. Ille uero ait, In quo ergo baptizati estis? Qui dixerunt, In Ioannis baptisme. Et sequitur, quod baptizati sunt iterum in nomine domini nostri Iesu Christi. sic ergo videtur, quod quia Spiritum sanctum nesciebat, oportuit eos iterum baptizari: sicut Hieronymus * dicit super Ioclem, & in epistola de viro vnius uxoris, & Ambros. in lib. de Spiritu sancto: sed quidam fuerunt baptizati baptismio Ioannis, qui habebant plenam notitiam Trinitatis. ergo non erant baptizandi iterum baptismio Christi.

¶ 5 Præterea. Rom. 10. super illud, Hoc est verbum fidei, quod predicamus, dicit glo. Aug. Vnde est ita tanta virtus aqua, ut corpus tangat, & cor abluat, nisi faciente verbo, non quia dicitur, sed quia creditur: Ex quo patet, quod virtus baptismi dependet ex fide: sed forma baptismi Ioannis significavit fidem Christi, in qua nos baptizamus: dicit enim Paulus Actuum 19. Iohannes baptizabat baptismio per conscientiam populum, dicens, in eum qui uenturus est post ipsum, ut credere, hoc est in Iesum. ergo videatur quod non oportebat baptizatos baptismio Ioannis, iterum baptizari baptismio Christi.

SED CONTRA est, quod dicit August. * dicit super Ioan. Qui baptizati sunt baptizante Ioannis, operebat ut baptizarentur baptizantes Christi.

AD TERTIUM dicendum, quod sicut Chrysostom. * dicit super Matth. per hoc, quod Christus Ioanni dicens, Ego a te debeo baptizari, respondit, sine modo, ostenditur quod postea Christus baptizavit Ioannem. Et hoc dicit in quibusdam libris apocryphis manifeste scriptum est. Certum tamen est, ut Hieronymus * dicit super Matth. quod sicut Christus fuit baptizatus in aqua a Ioanne, ita Iohannes a Christo erat in Spiritu baptizandus.

AD QUARTUM dicendum, quod non est tota causa, qua-

fentis, uetera futura ḡrā sum signa, mani testa sequitur, qd nra p̄fētis Christi, p̄ quē ḡrā facta est, loa. pri mosilla, vētū Christi sī signa erāt. Et propter ea Ioan. baptisma sapiebat in hoc sacramenta ueteris legis, qd in noī vētu Christi dabat. unde & Paulus iustis in noī domini n̄filiū Christi simpliciter & absolute, & nō uenturi illos baptizari, qui Ioannis baptūm suscepserant, Actuum. 19.

trad. & in lo-
an. iter pri-
& med. t. 9.

epi. 108
medio pr.
cipue. 10. 2

* hom. 4. in
Matth. op. c.
imper. sup.
illud. Sine
mō. tom. 2.
Mat. 3. super
illud. Sine
mō. tom. 9.

QVAEST. XXXIX.

sa, quare illi fuerunt baptizati post baptismum Ioa. F
quia Spiritum sanctum non cognoverant, sed quia
non erant baptismo Christi baptizati.

Ad QVINTVM dicendum, quod sicut dicit Augu.
contra Faustum, Sacraenta nostra sunt signa praesentis gratiae: sacramenta vero veteris legis, fuerunt signa gratiae futurae. Vnde ex hoc ipso, quod Ioannes baptizavit in nomine venturi, datur intelligi, qd non dabat baptismum Christi, qui est sacramentum nouae legis.

**¶ Super Questionis
triagesmariana Ar-
ticulum primum.**

TItulus clarus
est.

**¶ In corpore vnic
conclusio: Conve-
niens fuit Christum
baptizari. Probatur
tripliciter. Omnia
suntelare.**

¶ Secundo, Vtrū debuerit baptizari baptismō Ioannis.

¶ Tertio. De tempore baptissimi.

¶ Quartō, De loco.

¶ Quinto, De hoc quod ei sunt cœli aperti.

¶ Sexto, De Spiritu sancto apparetē in spē columbe.

¶ Septimo, Vtrū illa colibā fuerit verum animal.

¶ Octauo, De voce paterni testimonii.

ARTICVLVS PRIMVS.

Vtrū fuerit conueniens Christum baptizari.

AD PRIMVM sic proceditur. Videtur quod non
fuerit conueniens Christum baptizari. Baptiza-

**riencium est ablui: sed Christo non conuenit ablui, in
quo nulla fuit impuritas, ergo videtur quod Chri-**

tum non decuerit baptizari.

¶ 2 Præt. Christus circumcisionem suscepit, ut imple-

ret legem: sed baptismus non pertinebat ad legem.

ergo non debebat baptizari.

**¶ 3 Præt. Primum mouens in quolibet genere, est in
mobile secundum illum motum: sicut celum quod**

est primum alterans, non est alterabile: sed Christus

est primum baptizans, secundum illud Ioa. i. Super

quem videris Spiritum descendenter, & manente,

hic est qui baptizat. ergo ipsum nō decuit baptizari.

SED CONTRA est, quod dicitur Matthæ. 3. quod

venit Iesus a Galilæa in Iordanem ad Ioannem, ut

baptizaretur ab eo.

RESPON. Dicendum, qd cōueniens fuit Christum

baptizari. Primo quidem, quia vt Ambros. * dicit su-

per Luc. Baptizatus est dominus, non mundari vo-

lens, sed mundare aquas, vt ablute per carnem Chri-

sti, qui peccatum nō cognovit. baptismatis vim ha-

beret: & vt sanctificatas aquas relinquet postmo-

dum baptizandis, sicut Chrysoft. dicit super Matth.

Secundo, quia sicut Chrysoft. dicit super Matth. quā-

uis ipse non eset peccator, tamen naturam suscepit

peccatricem, & similitudinem carnis peccati: pro-

presa, et si pro se baptimate non indigebat, tamen

in aliis, carnalis natura opus habebat. Et sicut Greg. *

Nazan. dicit, Baptizatus est Christus, vt totum vetera-

num Adam immersat aqua. Tertio, baptizari voluit,

sicut Augu. dicit in sermone de Epiphania: quia

homil. 4. in ope impf. non remane-

a pris. to. 2.

In orat. in Epiph. in-

**missa a me-
dio.**

ARTIC. IAVO

voluit facere, quod faciendum omnibus imperauit.
Ethoc est, quod ipse dicit, sic decet nos implere om-
nem iustitiam. vt enim Ambro. * dixit super Lucā.
Hæc est iustitia, vt quod alterum facere velis, prior
ipse incipias, & tuo alios horteris exemplo.

AD PRIMVM ergo dicendum, quod Christus non
fuit baptizatus vt ablueretur, sed ablueret, sicut dictum est.

AD SECUNDVM dicendum, quod Christus non
solum debet implere ea, quæ erant veteris legis,
sed etiam inchoare ea, quæ sunt nouæ legis.
Et ideo non solum voluit circuncidi, sed etiam ba-
ptizari.

G AD TERTIVM dicendum, quod Christus est
primum baptizans spiritualiter: & sic non est bapti-
zatus, sed solum in aqua.

ARTICVLVS II.
**¶ Super Questionis
39. Articulum se-
cundum.**

TItulus clarus est.
In corpore vnic
duo fuit. Primo, declaratur quod supponitur, Christum
baptizatum baptis-
mo Ioannis ex autoritate Aug. Secun-
do, probatur tripliciter, scilicet conclusio, scilicet
conveniens fuit Christum baptizari
baptismo Ioannis.

¶ Et in tercia ratio-
ne aduerte, qd ratio
tendit ad hoc, quod
ideo ad baptismum
Ioannis non sanctu-
e accedit, vt sanctificet
baptismū non Ioanni-
nus, sed noua legis,
instituendo sanctifica-
tionem aquarum p-
carinis sue laetacu-
baptismū in sanctificatam animam:
ex tunc enim insti-
tutus est baptismus
nouæ legis.

I 3 Præt. Omne quod in rebus
humanis est optimū, debet attri-
buī Christo: sed baptismus Ioanni-
nus nō tenet supremū locū inter baptismata. ergo
nō conuenit Christum baptizari baptismō Ioannis.

SED CONTRA est, quod dicitur Matth. 3. quod ve-
nit Iesus in Iordanem, vt baptizaretur a Ioanne.

RESPON. Dicendum, quod sicut dicit Augu. * su-
per Ioa. baptizatus dominus baptizabat, non co-
baptizate, quo baptizatus est. Vnde, cum ipse baptiza-
ret baptismō proprio, cōsequens est quod nō fuerit
baptizatus suo baptizate, sed baptizatus Ioannis. Et
hoc fuit conueniens, primo quidem, propter condi-
tionem baptissimi Ioannis, qui non baptizauit in Spi-
ritu, sed solum in aqua: Christus autem spirituali ba-
ptismate nō indigebat, qui a principio suæ cōceptio-
nis gratia Spiritus sancti repletus fuit, vt pater ex di-
ctis. * & hæc est ratio Chrysoft. Secundo vt Beda * di-
cit, baptizatus est baptismo Ioannis, vt baptismus suo
baptismū Ioannis coprobaret. Tertio, sicut Greg. †
Nazan. dicit. Accedit Christus ad baptismum Ioanni-
nus, sanctificatus baptismū.

AD PRIMVM ergo dicendum, quod sicut supra di-
ctum est, * Christus baptizari voluit, ut nos suo
exemplo induceret ad baptismū. Et ideo ad hoc, qd
esset